

МАШИННЕ ДОЇННЯ КОРІВ-ПЕРВІСТОК В УМОВАХ МОЛОЧНИХ КОМПЛЕКСІВ

М. С. ГАВРИЛЕНКО

Центральна дослідна станція по штучному осіменінню сільськогосподарських тварин

Виробництво молока на промисловій основі вимагає формування конкретного типу молочної худоби, яка б відповідала всім умовам високомеханізованих молочних ферм і перш за все була повністю придатна до машинного доїння.

Деякі спеціалісти-тваринники вважають, що відразу після отелення корів слід доїти частіше і вручну. Особливо в перші два тижні (молочивний період) після отелення, бо в цей час вакуум доїльного апарата, як допоміжний сильний подразник, може бути одним із факторів, що зумовлюють захворювання вим'я.

Однак, як показала практика, привчені до такого способу доїння корови, особливо первістки, при переведенні на машинне доїння знижують надої, а деякі затримують віддачу молока.

М. Крейліс (1969) встановив, що після переведу новоотелених корів з ручного доїння на машинне зменшуються не тільки надої, а й жирність молока. Причому чим пізніше переводять корів на машинний спосіб доїння, тим більше виражене гальмування молоковіддачі, пов'язане з утворенням у них умовного рефлексу на ручне доїння.

І. І. Дмитренко (1971) та інші вважають, що машинне доїння новоотелених корів не впливає на продуктивність і стан вим'я.

З впровадженням прогресивної технології виробництва молока питання про машинне доїння новоотелених корів потребує дальшого вивчення. В дослідженнях ми вивчали вплив машинного доїння новоотелених корів на продуктивність і фізіологічний стан вим'я. Науково-господарський дослід проводили в умовах молочного комплексу радгоспу «Моршанський» Тамбовської області. Для дослідів відібрали 10 нетелей симентальської породи. За 12—15 днів до отелення їх перевели в родильне відділення, де доярки легко масажували вим'я при одночасній роботі доїльного апарата. Розтелених корів з першого дня доїли двотактними апаратами «Майга» три рази в день. У корів кожного дня обліковували продуктивність, вивчали стан вим'я, поведінку під час доїння, час і швидкість молоковіддачі, вибірково проводили хронометраж по виконанню технологічних операцій при доїнні. Після переведення корів з родильного відділення в основне стадо облік продуктивності проводили один раз у 10 днів. В основному стаді корів доїли два рази в день. Через 30 днів дослідних корів перевіряли на захворювання маститом за допомогою бромтимолової проби. Умови годівлі і утримання корів на молочному комплексі були задовільні, що запобігало виникненню маститів кормового, простудного і гігієнічного походжень.

Після розселення при першій підготовці вим'я і підключенні апарата первістки трималися в основному спокійно, за винятком окремих тварин, які реагували на підготовчі операції і підключення апарата. Але уважність і майстерність доярок родильного відділення сприяли поступовому привчання тварин до віддачі молока.

Проведений хронометраж за процесом доїння показав, що на підготовку новоотелених корів до машинного доїння (особливо основний і заключний масаж) потрібно майже в 2 рази більше часу, ніж на підготовку корів основного стада (табл. 1).

1. Затрати часу при доїнні корів

Операції	Час виконання, сек	Коливання, сек
Підмивання і витирання вим'я	18	13—25
Масаж вим'я	51	38—67
Здоювання перших цювок молока	7	6—10
Надівання доїльних стаканів	12	10—15
Заклучний масаж і додоювання	63	42—73
Зняття доїльних стаканів	7	5—10
Тривалість доїння	5 хв 20 сек	4 хв 6 сек — 8 хв 40 сек

Тривалість доїння розселених корів становить в середньому 5 хв 20 сек при величині разового удою 4,5 кг молока. Середня швидкість молоковіддачі у дослідних корів при доїнні двотактними апаратами була 0,84 кг/хв з коливанням від 0,6 до 1,1 кг/хв, що відповідає середнім показникам придатності корів до машинного доїння за цією ознакою. Корови протягом досліду на мастит не хворіли.

Результати проведених досліджень показали, що на молочних комплексах машинне доїння потрібно застосовувати відразу після отелення корів. У родильному відділенні праця доярок була організована у дві зміни. Середнє навантаження на доярку становило 20 корів. Якщо вим'я корів після отелення сильно набрякає, то доярки доять таких тварин вручну. Середній удій в 1971 р. на корову-первістку становив 2620 кг. Усіх корів досліджували на захворювання маститом. Установили, що в середньому за рік захворіло на мастит 4,1% корів. Це задовільний показник при машинному доїнні.

В своїх дослідженнях ми також вивчали вплив масажу вим'я різної тривалості на швидкість молоковіддачі.

Для дослідження за принципом аналогів підібрали дві групи корів-первісток (по 5 голів у кожній). Доїли корів два рази в день апаратами «Майга». В підготовчий період коровам обох груп відразу ж після підмивання вим'я надівали доїльний апарат. Вим'я корів першої групи масажували протягом 10—20 сек, а у корів другої групи — 30—45 сек. У дослідних тварин вивчали продуктивність, тривалість доїння, швидкість молоковіддачі, час припуску молока після надівання доїльного апарата (табл. 2).

2. Продуктивність, час доїння і швидкість молоковіддачі корів

Групи	Підготовчий період				Дослідний період			
	час припуску молока, сек	час доїння, хв, сек	надій, кг	швидкість молоковіддачі, кг/хв	час припуску молока, сек	час доїння, хв, сек	надій, кг	швидкість молоковіддачі, кг/хв
I	7,2	6'25"	4,6	0,72	3,1	4'48"	4,8	1,00
II	6,4	5'50"	4,7	0,81	2,5	4'55"	5,0	1,04

Таким чином, застосування підготовчого масажу вим'я корів (10—20 сек) дозволило знизити тривалість машинного доїння корів на 14% і збільшити середню швидкість молоковіддачі на 28%. Масаж вим'я протягом 30—45 сек збільшив швидкість молоковіддачі на 22% і скоротив час доїння на 20%. Час припуску молока в обох групах скоротився в два рази.

Ми перевірили вплив підготовчого масажу на групі з 25 корів-первісток. Без масажування групи корів доїли 68 хв, а з масажем — 51 хв.

Отже, в умовах молочних комплексів правильно організоване машинне доїння корів відразу ж після розтєлення негативно не впливає на стан вим'я, час доїння і швидкість молоковіддачі.

При машинному доїнні підготовчий масаж вим'я є обов'язковою операцією, він сприяє скороченню затрат часу на доїння, збільшує швидкість молоковіддачі, сприяє роздоюванню корів.

ДИНАМІКА ЗМІН ВЛАСТИВОСТЕЙ МОЛОКОВІДДАЧІ ПРИ МАШИННОМУ ДОЇННІ ПРОТЯГОМ ДОБИ У КОРІВ ДЕЯКИХ ПОРІД

В. М. СІРОКУРОВ, кандидат сільськогосподарських наук

Центральна дослідна станція по штучному осіменінню сільськогосподарських тварин

Властивості молоковіддачі корів при машинному доїнні характеризуються разовим удоєм, швидкістю молоковіддачі, затратою часу на доїння, повнотою видоювання та індексом вим'я (кількість молока, яке видоюється з передніх чвертей в процентах).

Інструкцією по бонітуванню великої рогатої худоби молочних і молочно-м'ясних порід Міністерства сільського господарства СРСР (1972 р.) передбачено бонітування і оцінку корів проводити також за швидкістю молоковіддачі і одночасністю видоювання окремих чвертей вим'я. Бали, які присуджуються тварині за властивість молоковіддачі при механічному доїнні, додаються до загального бала, одержаного за молочну продуктивність, генотип, екстер'єр, конституцію та розвиток. На основі загального бала, одержаного за комплексом ознак, встановлю-